

Osallistuva Espoo – kehitysohjelman ohjausryhmän kokous

Aika: keskiviikko 30.10.2019 klo 15.00 – 17.00, kokous pidetään ohjelmien yhteisen seminaarin jälkeen (klo 12.00 – 15.00)

Paikka: Opinmäen kampus, Lillhemntie 1, huone B 323

Ohjausryhmän jäsenet:

Habiba Ali, pj

Tiina Elo, vpj

Timo Kilpiäinen

~~Sara Haavisto~~, läsnä varajäsen Jukka Karhula

Mikko Laakso

~~Salma Heib~~

~~Jukka Mäkelä~~

~~Mari Ahlström~~

~~Kaisu Toivonen~~

Tiina Kasvi

Petri Vainio

Tuija Norlamo

Mari Immonen

~~Johanna Pajakoski~~

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 15.10.

2. Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin edellisen kokouksen (25.9.2019) muistio.

3. Maahanmuuttajien osallisuus

Osallistuva Espoo -kehitysohjelman tavoitteena (hyötytavoite 3) on kasvattaa asukkaiden luottamusta demokratiaan ja päätöksentekoon. Toimenpiteissä on priorisoitu nuorten ja maahanmuuttajien osallisuutta.

Ohjausryhmän kokoukseen on kutsuttu asiantuntijoita, jotka omalta osaltaan toteuttavat tätä tavoitetta. Kokouksessa kuultiin alustukset hankkeista ja kaikkien alustusten jälkeen käytiin aiheesta yhteinen keskustelu.

3.1. Maahanmuuttajien identiteettitutkimus

Tutkimusalan erityisasiantuntija Minna Joensuu esitteli tutkimuksen tuloksia.

Kielivähemmistöjen arvot ja identiteetit -tutkimuksessa tarkastellaan Suomen viron-venäjän-, englannin, somalin- sekä arabiankielistä väestöä, tarkemmin sanottuna

sellaisia Espoossa, Helsingissä ja Vantaalla asuvia henkilöitä, joiden rekisteröity äidinkieli on jokin edellä mainituista kielistä.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää näihin kieliryhmiin kuuluvien henkilöiden samastumista suomalaisuuteen, omaan etniseen tai kansalliseen yhteisöön ja omaan tausta- tai lähtömaahan sekä analysoida heidän sosiaalista ja alueellista identiteettiään.

Ensimmäisessä raportissa kerrotaan myös heidän sosiaalisista suhteistaan ja verkostoistaan sekä Suomea koskevista käsityksistä ja Suomessa asumisesta. Myöhemmin julkaistavassa toisessa raportissa julkistetaan tietoja tutkimukseen osallistuneiden asenteista ja arvomaailmasta. Lisäksi tutkimushanke on tuottanut arvokasta tietoa esimerkiksi Suomeen muuton syistä ja suomen kielen taidosta sekä vastanneiden koulutuksesta, työllisyydestä ja sosioekonomisesta asemasta.

Tutkimushankkeen toteuttavat Suomen Kulttuurirahasto, e2 Tutkimus, oikeusministeriö sekä Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit. Tutkimusaineisto on kerätty käyntihaastatteluin pääkaupunkiseudulta, ja tulokset raportoidaan vuoden 2019 aikana kahdessa osassa. Hanke on jatkoa Suomen Kulttuurirahaston ja e2 Tutkimuksen Suomalaisten identiteetit -tutkimukselle. Työn käytännön toteutuksesta vastaa e2 Tutkimus.

Raportti ja sen tiivistelmät eri kielillä löytyvät osoitteesta <https://e2.fi/publication/135>

3.2. Osaamiskeskus sekä maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapistepiste

Palvelupäällikkö Annukka Jamisto Omniasta ja kehittämispäällikkö Sanna Lindholm esittelivät toimintaa.

Omnian Osaamiskeskus eli OSKE edistää maahanmuuttajien pääsyä koulutukseen ja työelämään. Palvelu on tarkoitettu kaikille espoolaisille työttömille maahanmuuttajille, jotka tarvitsevat tukea oman osaamisen kartoittamisessa, ammatillisten perustaitojen parantamisessa ja kielitaidon kehittämisessä. (www.oamnia.fi/osaamiskeskus, oske@omnia.fi)

3.3. Talent Boost Espoo – hanke

Hankekoordinaattori Melissa Arni – Harden esitteli juuri käynnistyneen hankkeen.

Talent Boost Espoo on osa kansallista ja pääkaupunkiseudullista kansainvälisten osaajien veto- ja pitovoimaa vahvistavaa verkostoa. Osana tätä ministeriöiden, kaupunkien, korkeakoulujen, elinkeinoelämän sekä aluekehitysorganisaatioiden yhteisöä Talent Boost Espoo käynnistää ja osallistuu innovatiivisiin kokeiluihin, joilla tuetaan tietointensiivisillä sekä työvoimapula-aloilla toimivien yritysten kasvua ja kansainvälistymistä saattamalla niitä yhteen kansainvälisten osaajien kanssa sekä Suomessa että ulkomailla. Käytännössä tämä tarkoittaa rekrytointi- sekä Town Hall Meeting – tapahtumien järjestämistä, joiden avulla myös kehitetään ja tuoteistetaan palveluja niin, että ne vastaavat sekä yritysten että kaupunkilaisten tarpeita ja myös tavoittavat heidät.

Päätös: Ohjausryhmä kuuli alustukset. Tämän jälkeen keskusteltiin aiheesta.

4. Lähiö fest – tapahtumaviikon kokemukset

Kehittämispäällikkö Tuija Norlamo kävi läpi tapahtumaviikon kokemuksia. Lähiöfestin sivuilla tarkempaa infoa www.laehiofestivaali.fi

Päivä	Paikka	Tapahtuma
ma 23.9.	Tapiola (kirjasto)	Espoo Live (Kestävä Espoo)
ti 24.9.	Kivenlahti (Mainingin koulu)	Espoo Live (Hyvinvoiva Espoo)
ke 25.9.	Espoon keskus (kirjasto)	Espoo Live (Osallistuva Espoo)
to 26.9.	Leppävaara (kirjasto)	Espoo Live (Elinvoimainen Espoo)
pe 27.9.	Dipoli	People Driven City, kv-seminaari
la 28.9.	Matinkylä (Tiistilän koulu)	”Tori” Tiistilän koululla, Metro Live metrossa
su 29.9.	Pop up Espoo koko kaupunki	Asukkaiden tapahtumia ympäri Espoota

Päätös: Ohjausryhmä merkitsi asian tiedoksi.

5. Muut asiat

5.1. Tiedoksi Espoon vuoden 2019 taskutilasto:

<https://www.espoo.fi/download/noname/%7BD150D433-4CE2-4040-ABEC-A35F05D609F8%7D/118967>

5.2. Tiedoksi asukasfoorumeille järjestettävä valmennus:

Keskiviikkona 27.11. klo 17.00-18.30, Virastopiha 2 C, Espoon keskus
Valmennuksessa käydään läpi livelähetyksen toteuttaminen Facebook- ja YouTube-alustoilla. Valmennuksen tavoitteena on, että osallistujat saavat tarvittavat perustiedot livelähetyksen toteuttamiseksi ja kynnys lähetyksen kokeilemiseen madaltuu. Ilmoittautumiset viimeistään 27.10.

Ilmoittautuminen: <https://link.webropolsurveys.com/S/657A8439AB6B7C34>

5.3. Tiedoksi Aretailta (Janne Kareinen) syksyksi sovittu koulutus ja työpanos:

- Onnistuneen tilaisuuden kutsuprosessi (18.9, 31.10 ja 2.12),
- dialogisen työotteen perusteet (24.10 ja 2.12),
- asiantuntijaluento henkilöstölle 10.12.
- Sitran hakemuksen valmistelun sparraus. Tiekartta toimenpiteille vuonna 2020.

5.4 Tiedoksi Suurpelto-seuran asukaskysely

6. Tiedoksi Esko Uotilan / Asukkaiden Espoo – kuntalaisaloite ja siihen annettu vastaus

Esko Uotila / Asukkaiden Espoo -ryhmä on 27.5.2019 tehnyt kaupungille kuntalaisaloitteen asukkaidenosallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi.

Ryhmä on tavannut kaupunginjohtaja Jukka Mäkelän 16.8.2019. Tilaisuudessa ryhmä esitteli näkemyksiään osallisuudesta ja aloitteensa sisällön. Lisäksi osallisuudesta keskusteltiin.

Ryhmä osallistui Lähiö Fest -tapahtumaviikon hyvää osallisuuskaupunkia käsittelevään dialogiin Entressen kirjaston ständillä. Dialogin koonti on kokousaineistoissa.

Kuntalaisaloitteen sisältö:

Jokaisella on lakisääteinen oikeus osallistua kunnan toimintaan ja vaikuttaa itseään ja elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Edustuksellisen demokratian tueksi tarvitaan monipuolisia ja eri väestöryhmien valmiudet huomioon ottavia tapoja vuorovaikutukseen ja vaikuttamiseen.

Kuntalaisaloitteessa ehdotetaan seuraavia toimenpiteitä:

1. Kaupunki nimeää vuonna 2020 kaupungin esikuntaan osallisuuspäällikön ja kaikille toimialoille osallisuusvastaavat.

2. Espooseen perustetaan seuraavan valtuustokauden alkaessa:

- osallisuus- ja hyvinvointijaosto kaupunginhallitukseen,
- lautakuntiin jokaiselle suuralueelle aluevastaava,
- suuralueille alueraadit käsittelemään avoimesti, vaihtuvissa kokoonpanoissa ja monipuolisia työskentelytapoja käyttäen alueensa tärkeimpiä suunnittelu- ja kehityshankkeita,
- suuralueille aluekoordinaattorit, jotka vastaavat myös alueraatien toiminnasta ja toimialoille tarpeen mukaan asiakasraateja.

3. Kaupungin viestintä- ja vuorovaikutuskanavia kehitetään siten, että kaikilla väestöryhmillä mukaan lukien nuoret, seniorit ja maahanmuuttajat on mahdollisuus saada riittävästi tietoa suunnitelmista ja ottaa kantaa valmisteltavana oleviin asioihin.

Panostuksiin on varattava määrärahat osittain jo vuodeksi 2020 ja täysimääräisesti seuraavan valtuustokauden alusta lähtien. Espoo -tarinan mukainen asukas- ja asiakaslähtöisyys on hyvä perusta osallisuudenkehittämiselle.

Näiden strategisten tavoitteiden toimeenpanemiseksi tarvitsemme uuden osallisuusmallin, joka edistää asukkaiden mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa oman alueensa suunnitteluun ja päätöksentekoon. Olennaisinta on, että asukkaiden perustellut mielipiteet aidosti huomioidaan valmistelussa ja päätöksenteossa.

Kuntalaisaloite perustuu Asukkaiden Espoo -ryhmän järjestämän keskustelutilaisuuden 24.10.2018 ja työpajan 20.2.2019 tuloksiin.

Lisäksi Asukkaiden Espoo -ryhmä ehdottaa, että Espoo hakee kumppaniksi Sitran Demokratiakokeilut 2020 -hankkeeseen. Espoo voisi esimerkiksi kokeilla tekoälyn

hyödyntämistä asukasraatien kokoamisessa ja asukasvaikuttamisen ja -osallistumisen edistämisessä.

Sitra hakee kuntia toteuttajakumppaneiksi vuoden 2020 aikana järjestettäviin demokratiakokeiluihin, jotka uudistavat kuntademokratian käytäntöjä. Hanke on esitelty sivulla www.sitra.fi/demokratiakokeilu.

Kaupunginsihteerin Mari Immosen antama vastaus kuntalaisaloitteeseen:

Espoon kaupunki haluaa kehittää kuntalaisten osallisuutta ja siksi siihen liittyviä tavoitteista on Espoo -tarinassa.

Espoon vision mukaan Espoo on kaupunki, jossa espoolainen voi aidosti vaikuttaa. Espoon ensimmäisenä arvona on asukas- ja asiakaslähtöisyys. Osallisuus on esillä valtuustokauden eli vuosille 2017-2021 Espoo -tarinassa laajasti ja monessa kohdassa.

Espoon paras voimavara ovat kaupunkilaiset itse. Espoo onnistuu siinä, mihin se saa espoolaiset mukaan. Espoo – tarinassa todetaan, että tavoitteena on, että espoolaiset huolehtivat aktiivisesti ja omatoimisesti itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään. Yhä useammat osallistuvat itselleen ja elämäntilanteeseen soveltuvaan toimintaan.

Tavoitteenamme on, että toiminta on avointa, demokraattista ja helposti lähestyttävää. Kaikki espoolaiset, nuorista ikäihmisiin voivat osallistua ja vaikuttaa kotikaupunkinsa kehittämiseen. Lisäksi teemme aktiivista yhteistyötä nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntaseurojen sekä yhdistysten ja partiolaisten kanssa. Kaikille espoolaisille lapsille ja nuorille Espoo takaa mahdollisuuden harrastaa.

Aktiiviset asukasyhdistykset ovat espoolaisen paikallistoiminnan rikkaus ja voimavara. Ne tarjoavat mahdollisuuksia omien alueiden kehittämiseen ja kohtaamisten järjestämiseen. Tuemme asukasyhdistysten ja -foorumien toimintaa.

Tavoitteenamme on, että Espoossa on avoin ja toimiva päätöksenteko, ja luottamushenkilöt tunnetaan arvostavasta vuorovaikutuksesta ja yhteistyökyvystä. Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden keskinäinen luottamus sekä verkostoissa toimiminen ja yhteistyö edistävät Espoon tavoitteiden saavuttamista.

Kokonaisarviona voidaan todeta, Espoossa kehitetään kuntalaisten osallisuutta oikeaan suuntaan, mutta ei riittävästi koko kaupungin optimaalisen kehittymisen kannalta. Ja siksi teemmekin työtä osallisuuden edelleen kehittämiseksi.

Espoon tulosityksiköissä ja toimintayksiköissä tehdään monipuolista kehittämistyötä asukkaiden ja asiakkaiden osallistuminen edistämiseksi. Esimerkiksi asiakasraateja, yhteiskehittämissyöryhmiä ja kokemusasiantuntijoita on käytössä useissa toiminnoissa. Haasteena on saada hyvät käytännöt leviämään kaupungin sisällä. Tätä varten perustettiin vuonna 2018 kaikille työntekijöille avoin osallisuusverkosto. Verkoston tarkoituksena on välittää ja vahvistaa asiakkaiden / asukkaiden osallisuuteen liittyvää osaamista kaupungin toiminnoissa.

Aloitteessa ehdotetaan kaupunginhallituksen osallisuus- ja hyvinvointijaoston perustamista. Espoossa osallisuuteen ja hyvinvointiin liittyviä asioita käsitellään lähes jokaisessa

lautakunnassa. Näin ne tulevat käsitellyksi osana palvelujärjestelmää ja ovat siten lähempänä asukkaiden arkea ja sen sujumista. Osana johtamisjärjestelmää kehitetään myös luottamushenkilöjärjestelmää. Siinä arvioinnin kohteena on kaupunginhallituksen jaostojen toiminta ja tehtävät. Asia on tulossa syksyllä luottamushenkilöille linjattavaksi.

Espoo on panostanut osallisuuden kehittämiseen myös kehitysohjelmalla. Osallistuva Espoo – poikkihallinnollinen kehitysohjelma jatkaa parhaillaan jo toisella valtuustokaudella. Nykyisessä kehitysohjelmassa toimii päätoiminen kehittämisspäällikkö, sillä edellisen ohjelmakauden aikana todettiin, että kaupungilla on asiassa vielä paljon tehtävää. Ohjelman ohjausryhmässä on edustettuna kaikki toimialat ja suurimmat puoluudet.

Sitra hakee kuntia toteuttajakumppaneiksi vuoden 2020 aikana järjestettäviin demokratiakokeiluihin, jotka uudistavat kuntademokratian käytäntöjä. Espoo on jättänyt haussa hakemuksen, jonka keskeinen sisältö koostuu toimintakulttuurin muuttumista tukevista toimenpiteistä. Haluamme olla mukana kehittämässä toimintatapoja, jotka asemoivat kuntalaiset osallisuustoimenpiteiden kohteena olemisesta aidosti demokratian keskiöön.

Toimiva demokratia edellyttää toimijoita, jotka haluavat vaikuttaa yhteiskuntaan. Jotta asukkaat, yritykset ja yhteisöt haluaisivat laajasti osallistua yhteisten haasteiden ratkaisemiseen, heidän tulee saada kokemuksia tasavertaisesta kohtaamisesta ja tietoa siitä, miten ja mihin heidän osallistumisensa on vaikuttanut. Tämä onnistuu vain dialogiin pystyvien päättäjien, työntekijöiden ja asukkaiden kanssa. Heidän pitää osata keskustella toistensa kanssa rakentavasti ja oppia toisiltaan. Nykyinen, monin paikoin vastakkainasetteluun perustuva ilmapiiri, ei tue yhteisten ongelmien tehokasta ratkaisemista, ja voi pahimmillaan johtaa entistä suurempaan eriytymiseen. Dialogissa tapahtuva ymmärryksen lisääntyminen ja yhteinen oppiminen puolestaan synnyttävät luottamusta ja vahvistavat yhteisöön kiinnittymistä.

Vastauksena kuntalaisten, päättäjien ja henkilöstön toiveisiin kehitysohjelma on keväällä 2019 aloittanut Osallistumisen kulmakivet ja linjaukset -työskentelyn. Työskentelyn tuotoksena syntyy yhdessä asukkaiden, päättäjien ja työntekijöiden kanssa valmistellut linjaukset. Siinä on määritelty osallistumisen tavoitteet ja keskeiset yhteiset menettelytavat, jotka koskettavat kuntalaisia, luottamushenkilöitä ja kaupungin työntekijöitä. Tavoitteena on, että ytimessä ovat luottamus ja tasavertainen kohtaaminen.

Kiitän Asukkaiden Espoo -ryhmää kuntalaisaloitteesta ja sen konkreettisista ehdotuksista. Olemme jatkossakin mielellämme yhteistyössä kanssanne osallisuusasioiden kehittämisessä.

Päätös: Ohjausryhmä merkitsi annetun kuntalaisaloitteen tiedoksi.

7. Seuraavat kokoukset

Seuraava kokous pidetään ti 12.11. kello 17.00 – 19.00, paikka: Perussuomalaisten kokoushuone

- o Osallisuuden kulmakivet – luonnos
- o Vuoden 2020 toimintasuunnitelma
- o Kevään ensimmäinen kokous tammikuun lopussa

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 17.00.